

10 juni 2018

Fietsblog GLD-27: Hertog vs. Bisschop

Vandaag beseft ik pas goed dat ik het Rivierenland echt achter me gelaten heb en dat ik in het volgende kwartier van Gelre beland ben: de Veluwe. Op de beken en vaarten na, waarlangs de rit gaat, is het water hier niet meer het dominante landschapselement. Wat ervoor in de plaats is gekomen is gras, heel veel grasland. Raar om te bedenken dat dit lang woeste gronden zijn geweest, moerasland zelfs waar de legers van Gelre en Utrecht elkaar langdurig betwisten. Pas na de Bataafse periode, waarin Nederland een vazalstaat van Frankrijk was geworden, gingen eeuwenoude grenzen centraal geregeld op de schop, en kwam er voor de nodige afwatering iets van grensoverschrijdende samenwerking van de grond. Toch was er weer de dreiging van oorlog nodig om in 1935 het Vallei-kanaal langs de linie te graven. De wal langs het kanaal is nu een prachtige fietsroute, waarbij je soms over smalle ‘klompenpaden’ exact de grens volgt. Want men had ‘centraal’ besloten dat de verdedigingswerken van de Grebbelinie aan Utrechtse kant zouden komen te liggen en dat het Gelderse gedeelte wel onderwater gezet mocht worden.

Tussen Gelre en Het Sticht Utrecht boterde het lang niet goed. De Frankische koningen schonken grote delen van hun land aan kerkelijke vorsten om zo een tegenwicht te vormen tegen al te machtig wordende leenmannen. Utrecht werd zo van 1024 tot 1528 een vorstendom binnen het Heilige Roomse Rijk. Dat wil zeggen dat de bisschop van Utrecht als

rijksvorst ook wereldlijke macht bezat. Hij regeerde over Neder-sticht, dat ruwweg overeenkwam met de huidige provincie Utrecht, en over Over-sticht, dat de huidige provincies Overijssel en Drenthe en de stad Groningen omvatte. Wanneer je op de kaart kijkt zie je dat Gelre tussen die twee stichten zit ingeklemd. In die tijd bijna een verplichting om de wapens tegen elkaar op te nemen. De grenssteden Wageningen en Amersfoort hebben er hun herkenbare vestingstructuur en versterkte muren aan te danken.

Toch zie ik in het landschap nu maar weinig van die strijd terug. Het grasland oogt vriendelijk. De fietspaden liggen vrij en slingeren zich als de enige vorm van bebouwing tussen het hooiland door. Want gehooid wordt er vandaag. De zon staat nu nog te stralen, maar er is regen voorspeld. In het weiland staat een boer die de leeftijd der zeer sterken al ruimschoots heeft bereikt. Zijn overal is blauw en hij draagt gele houten klompen en een strooien hoed, zoals het moet. Hij hanteert een ouderwetse hooihark, zo een die aan beide kanten tanden heeft. Om hem heen rijden trekkers. De ene trekker veegt het hooi bijeen tot een bultvormige rij, de andere trekker harkt die rij naar binnen en perst er om de zoveel meter een baal hooi uit. De oude man voegt aan het machinaal verwerken maar weinig toe, door af en toe een rij hooi wat rechter te leggen. En wat in de weg te lopen. Maar dat schijnt niemand op de trekkers te deren. Zo'n pensioengrens is immers ook maar een grens, die je gerust overschrijden mag.

Ook het schitterende kasteel Renswoude, waarvan de tuinen openbaar zijn, straalt rust en schoonheid uit. Wat een verschil met Slot Loevestein, dat je onmiddellijk aan harde strijd en soldaten doet denken. Dit kasteel roept eerder de tijd van de Zonnekoning op met z'n parasols, pruiken, feesten en partijen.

Wanneer je over de prachtige paden langs de Grebbelinie fietst, herinnert weinig nog aan het roemruchte militaire verleden. Het is een ecologische hoofdstructuur geworden, waarbij de ooievaars hoog boven me klapwieken en ik de bijzondere weidebeekjuffer zie rondvliegen. Het mannetje van deze libellensoort heeft grote zwarte vlekken op de verder doorzichtige vleugels, waardoor het rondvliegen lijkt op het vliegen van een mini-drone, zo'n bestuurbaar helikoptertje. Niet alleen heeft de natuur het hier zichtbaar gewonnen van het militaire belang

overwonnen. Het stinkt op sommige plekken helaas behoorlijk naar de varkensmesterijen, die het traditionele houden van vrije uitloop kippen, die gevoelig zijn voor de vogelpest, in deze regio naar een tweede plan hebben verdreven.

De Veluwe heeft me tot nu toe gebracht wat ik er van verwachtte: natuurschoon en rust. Daar moet je oog voor hebben. En misschien een zekere leeftijd, want ik word onderweg regelmatig voorbij gefietst door een scholier die op weg naar huis de gangsterrap vol uit de boombox laat schallen.

Zelf deze route ontdekken?

Bovenstaande blog gaat over [traject 27](#) van de route [Fietsen over Grenzen](#). Dit traject loopt van Renswoude naar Achterveld. [Lees meer over dit traject](#).

Geschreven door Marc Beek

Mijn naam is Marc Beek (54 jaar, Harderwijk) en ik ga Fietsen over Grenzen. Ik ben een ervaren vakantiefietser, dus weet mijn tempo aan te passen aan de schoonheid van het landschap en de bezienswaardigheden op de route. Al fietsend ga ik op zoek naar de geschiedenis van toen en dat in woord verbinden met het leven van nu. Want die grens uit het verleden vormde dan wel ooit een barrière, vaak was het ook een aanmoediging om grenzen te verleggen.

Deel deze pagina op social media:

< Vorige

Volgende >